

Mythologia, Venise, 1567 - VIII, 13 : De Orione

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[109-110\] : De Orione](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre VIII

[Mythologia, Francfort, 1581 - VIII, 13 : De Orione numéroté XII par erreur](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VIII

[Mythologie, Paris, 1627 - VIII, 14 : D'Orion](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VIII

[Mythologie, Lyon, 1612 - VIII, 13 : D'Orion](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - VIII, 13 : De Orione, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 08/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/929>

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ)

Res/4 Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination 255r°-256v°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Orion](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

segmentorum ad audiendam vitæ recte instituendæ rationem allicerentur. alii crediderunt hanc fabulam ad moderationem sumptuum spectare, quippe cum incerti in scenis incidant, tāquam in Scyllaeum fretum, unde omnia facultatum uno tempore polica fit iactura, quod videtur innuisse Cicero in Orat. pro Pub. Sextio. at nunc de Orione dicamus.

Dr. Orison,

Cap. XII.

Rion ille, qui, ut traditum est in fabulis, fuit inter sydera collocatus
Hytio Neptuni filio et Alcyone natus fuisse dicitur, de quo scriptum
est ab Euphorione his verbis; quoniam i accidens est aduersus nos Tunc et
hactenus Hytius, quoniam natus esset deus. quod si utrumque eum iusseret
deus, sicut eti eternus eum ipse iusseret esse deum, eum tunc quod per nos
adversari, nequissimum est, ut alii dicunt. sed idem dicitur etiam. Aduersus
nos, cum tunc deus pugnare vultus fuisse dicitur, iusserit pugnare in nocte, eum iudicato
apud nos esse nos, eum ut deus pugnare aduersari, iusserit deus iusserit i spem, eum ius-
serit deus iusserit deus. Tertius autem quod dicitur, sicut etiam. Hytius Neptu-
ni & Alcyones filius, quod una fuit e filiabus Atlantis, aliquando in Tan-
gra ciuitate Brotiae habitauit, cum vero benignus esset aduersus hospites,
Dii quoque dicuntur in eius hospitium accessisse: Iupiter autem, & Neptu-
nus, & Mercurius ab illo liberaliter tractati, eiusque benignitate delectati
proposuerunt, ut quocunque liberet peteret: Hic cum adhuc esset sine hi-
liis, filium poposcit. Tum vero Dii pellit mactabous ibi capientes in
ipsam semen profuderunt, iussentque illam sub terram occultare, ne que
ante decimum mensem aperteire: quibus mensibus peractis natus est Orion,
qui ita vocatus est, quod quasi minxillent Dei: at vero propter deuitanam
exspitudinem vocis postea dictus fuit Orion. Neque enim, ut quidam ar-
bitrari sunt, dicitur ex reina, sed e spermate natus fuisse. Cum vero e semi-
ne trium Deorum natus dicatur, illum Lycophron tripatrem ita vocauit;

30

Bouem coronatum grauis coquus draco
Cedet tripartitis ense olim Candaonis.
Fuit enim Candaon primum apud Illeotos, postea Orion vocatus. Iffacius non Mercurium, sed Apollinem vnam cum duobus Orionis patribus connumeravit. Atque Colonia fuit vxor Hyriei, cui pellis illa sensuosa data fuit. Scriptum reliquit Dorian in libro de piscibus Orionem fuisse Neptuni & Eryilles Minoris filiis, quae sententia fuit etiam nefiodi. Pherecydes Neptuni & Euryales filium inquit, ut ait Apollodo libro primo Bibliothecæ. At Zezes, qui commentarios in Hesiodum scripsit, Orionem inquit fuisse Hyriei & Euryalles filium, quæ Euryliae fuit minoës. Nicandri vero enarrator Oriënum, non Hyrietum vocavit Orionis patrem. Fabulantur hunc munus à patre Neptuno impetrasse ut tam super vndas, quam super terram posset incedere: qui cum postea in Chium ad Oenopionem venisset Aeropen illius uxorem visitare conatus est. Id grauiter serens Oenopion comprehenso Orioni oculos effudit, & mox extra suam regionem eiecit; qui postea in Lemnū profectus à Vulcano obenigne excipitur: tum Vulcanus eius miserrimus Cedalionē genū ē famulis Oriioni ducē viatiū dedit, q. in Orietiē ad Solē pfectus ab eo sa-
nitati

20

三〇

40

Mythologīæ

nitati restitutus est, ac lumen recuperavit. Deinde contra Oenopionem arma suscepit, quem in eius auditum aduentum ciues sub terra occulaverunt: hunc ubi non speraret se amplius posse invenire Orion, in Cretam contendit, ubi venationi operam daret. Enimvero non in Aerope solum uxore Oenopionis, qui fructus esset, tentata per vim alienarum mulierum pudicitiae experiri voluit; quem fabulantur Pleiades Atlantis & Pleiones Oceani filias unam illarum matre persecutum in Bœotia per quinquennium assidue, quibus etiam potitus esset, nisi Iouis misericordia, a quo preceabantur auxiliu, inter tydere fuissent relatae. Dianæ quoque, cum una venaretur aiunt vim inferre voluisse

- 10** se, quare illius iussu occisum fuisse, ut in his tellatur Euphorion; di Eru dñe pate, inq[ui]us adi[bi]tus auctor, i[m]p[er]f[ect]us a Dea nubecula h[ab]et eximia, si uox a[di]bile, sicut tri[um] p[er]petuas de latte. Cum vero una cum Diana v-
naretur, illi vim inferre conatus est: At Dea irata Scorpium e terra excita-
uit, qui illius talum percutiens interemit. At Horatius libro tertio carmi-
num illum ab ipsa Diana ob tentatam pudicitiam sagitta e[st]um fuisse scri-
bit in his;
et integræ.

Tentator Orion Dianz

Virginea dominica sagitta.

- Alii fabulati sunt, inter quos fuit Diocles in Letiferis pharmacis Orionem
puerum insigni forma fuisse à Diana amatum, quæ etiam illi nubere decre-
verat: quippe cum Aurora etiam dicatur illum raptum ob formam in De-
lum asportasse. Id cum Apollo grauiter ferret, frustaque sororem leprie
reprehendisset, nactus est satis aptam ita opportunitatem Orionis occiden-
di. Nam cum aduentoris Orionis caput prominens ex vnda longinquom
Apollo vidisset, proposito præ mio artis contendit à sorore quod non attrin-
geret illud signum sagittis: at illa ostendenda artis studio acutissima sagit-
tam in fronte Orionis infixit, qua te posita cognita dolore commota impe-
trauit à Ioue ut inter sydera referretur. Corinus autem Delius, qui trans-
gratum fuisse inquit Orionem, multaque loca mansuefisse, & venenatis ani-
malibus expurgasse, hunc idcirco interisse memorat, quia inter verandum
cum Latona & Diana gloriaretur, quod nullum animal serum ipsum vitare
posset; ea te Deæ indignata dicuntur scorpium excitasse, à quo occidetur;
qui sub saxo quodam latuit, donec eò accederet Orion. Est enim scorpio-
rum confundendo se sub saxis latrant sicut Serpentes ait in Captiuis;

Saxo sub ornata delitescit scorpius.

- Tum vero cum per Orionis forte falso appropriasset, ab eo scorpio ictus
interrit, at denum Iouis misericordia inter syderis & ipsi & scorpions relati
fuerunt. Quidam maluerunt occidum fusile à Diana, quia illam invitasset et
40 disco secum luderet; alii quis vim Opis vni è virginibus, quæ Diana & Hy-
perboreis fecerunt fuerant, inferre voluerit, à Diana confixum sagittis ex illis
marunt, ut ait Apollodoro lib. 1. Neque vero ipius solem Orionis magna fuit
arrogatio, sed etiam Side eius exor dicitur auctoritate cum. Iunone de forma
contendere, quare ad inferos fuit ab illa deicita. Scriptit Nicander in The-
rizis scorpium immisum fuisse Orieni à Diana, quia peplum Diana etiam
apprehendere, cum illam violare niteretur, aulus sit impunitis manibus, ut
patet ex his.

Σφρίνειού την τρόπον τελευτίνην, ἔπει τούτης
 Βαστεῖ τοῦ χρυσού καθέτο μόνον αἵματος .
 Ἀρρώστων τοῦ χρυσού θεῖον ἀρρώστον τοῦ πάθους .
 αἵματος διετελεσθεῖσαν τοῦ πάθους τοῦ πάθους
 Στρατιώτης αἱρεῖται οὐδέποτε πλεονεκτός .
 Grandine signatum Titanis, at iudea puella
 Scorpion immisit, qui culpide surgat acuta,
 Broco ut medicata necem fuit Orionis .
 Impuris aulus manibus quia prendere peplum
 Ille Dex est, talum percussit scorpius illi .
 Sub parvo lapide occultus vestigia propter.

10

Orionem non fuisse posse inter sydera relatum, sed fictum id & excogitatum fuisse posse ad alicuius gratiam, testatur Paul. in Beoticis, qui sepulchrum fuisse Orionis apud Tanagras memoriz prodidit. Nec tot fabulosa de Orionis ab antiquis sunt tradita; & quibus fententiam illorum elicimus. Orion fuit Neptuni & Iouis & Apollinis filius, ex horum semine nimirum in pelle bouis inclusio natus. Quid hoc est monstri Dei boni? an potest unus esse multorum parentum filius? huc in elementorum generatione vera esse possunt, cum omnia sine in omnibus. Est enim mire, in quo semen inclusum taurus, tu ob fremitum tum etiam ob imperium, cum a ventis excitatur; atque illud manifestius est semen omnium elementorum, cum manifestius aqua ob calorem solis mutationem patiatur. Excitat igitur vis Apollinis vapores ex aqua, eosque extenuans non sine quadam spiritu innato in aera extollit: atque quod Iupiter aer, Neptunus in aqua diffusus sit spiritus, & *υγρής εύρης* patuit. Horum igitur trium Deorum virtibus committi, gignitur ventorum & pluviarum & tonitruum materia, quae Orion dicta est. Cum vero subtilior aque pars, que extenuatur, supernatur, dixerunt Orionem a parte impetrasse, ut super aquas incederet. Vbi materia illa extenuata in aera dilatatur & diffunditur, dictus est Orion venisse in Chium, qui locus a fundendo nominatur; nam *χιονο-* fundere significat. At cu ibi Aeropen violare conetur, extra regionem efficit priuatus lumine, quia necesse est eos vapores per aera petrantes, & ad summam eius partem accedere, per quem locum diffusa materia primam vim ignis quodammodo labefactari seddit. Est enim omnium que mouentur motu non naturali, vis maxima in principio, at in fine minima, cum illa sentim in itinere deficiat. Exceptus Orion benignus a Vulcano, & ad solem profectus primitus sanitati restitutos inde in Chium reuertitur. Hoc sane nihil aliud est, quam circulatis elementorum, & mutua inter se generatio & corruptio. Fabulantur huc a Diana sagittis cæsum, quod illam attingere ausus sit, quia cum vapores ad supremam partem aeris ascenderint, ita ut lunam videantur nobis aut solem attingere, lunæ vis hos congregat & in imbræ aut ventos conuertit, & ita suis sagittis cedit ac deorsum mittit, cuius lunæ vis est tanquam fermentum in his rebus faciens. Dixerunt posse Orionem occisum fuisse & in cœlestis signum conuersum, quoniam sub Orionis exortum frequentes sunt pluviae & venti, & tonitrua. Hoc signum, quia ita formatum est, ut stricto gladio in terrarum insurgat, & propinquas Pleiades insequatur, dictus est obuius factus Pleiadibus in eorum amorem incidisse, ac illas persecutus fuisse: quæ quidem Pleiades dictæ sunt: scilicet ab anno scilicet, cum suis ortibus cœstis

30

40

& byt-

Mythologiz

& hyemis initium significant. Cum vero Orion oppositum habeat Scorpionem, videtur semper illum fugere ex eodem hemisphærio, quare de illo tabula conficta est. Atque tot breviter ea sunt, quæ pertinent ad physicam rationem. Cum multæ passim fuisse propter libidinem dixerint Orionem antiqui, significare voluerunt nihil illegitimum non forte calamitosum. Alii inuisam esse Diis immortalibus & iniucundam omnem arrogantiam per hanc fabulam significari maluerunt, cum soli Deo, si qua in re præstiterimus, honor & gloria pro illa præstantia a nobis tribuenda sit. Nam id: reo Deorum iussu a scorpione iactus interit Orion, quod Diis etiam presentibus gloria-
10 retur, quod nulla esset adeo immanis fera, quæ illum posset devitare. At nūc de Arione dicamus.

De Arione,

Cap. XLI.

Arión patria Methymnus, quibus ortus sit parentibus, non constat, quos ego sancte obscurissimos fuisse crediderim: quippe cum solus fortunæ eveniæ, & atri rectè pulsandæ citharæ Arionem ipsum illustrauerint. Floruit autem Arion quo tempore Periander Corinthi imperauit, ut ait Herodotus in Clio. Scribit hunc Herodotus primum Corinthi apud Pe-
20 riandrum tyrannum diu fuisse, ac postea cupiuisse in Italiam & in Siciliam nauigare, ubi cum ingentem vim pecuniarum meruisset ob artis suæ præstâ-
tiam, tum rursus optauit Corinthum redire. Hic cù esset Tarenti nullis nau-
tis se susque committere, quam Corinthiis maluit: mercatus est igitur atq;
conuenit de naulo cum hominibus Corinthiis, quos cum sibi infidias frue-
re plurimum à terra distantes persenisset, ut ipso cęso pecunia turò potiren-
tur, rogauit ut licet saltem cygnorum more sibi funebre carmen canere,
hisque pecuniam profudit, ut ea ratione experiretur, an animos illorum pla-
care posset. Illi igitur his minime persuasi, iusserunt ut vel se ipsum occide-
ret, quod sepulturam consequeretur, vel in mare quam citissime defiliret. At
30 Arion ita spe frustratus, cum sentiret illos nulla cantus suavitate deliniri,
ubi legem Orthiam tecinisset, se cum toto apparatu, quem cantaturus suscep-
perat, in mare de prora deiecit; deinde nautæ Corinthum adierunt. Dicun-
tur delphines hunc in Teneru expoluisse, quos, dum ferretor, suavitate can-
tus pro mercede demulcebat. Atqui rem tacam non minus luculenter ex-
pressit Ouid.lib. 2. Fast. quam Plutarchus etiam in Cōniuio, aut Hero.his
carminibus;

Quod mare non nouit? quæ nescit Ariona tellus?
Carmine currentes ille tenebat aquas.
Sepe sequens agnam lupus est à voce recentus.
Sepe auidum fugiens restitit agna lupum.
Sepe canes, leporesq; una iacuere sub umbra:
Et stetit in saxo proxima cerua lez.
Et sine lite loquax cum Palladis alite cornix
Sedit, & accipitri iuncta columba fuit.
Cynthia sepe tuis fertur vocalis Arion,
Tantquam fraternalis obstuuisse modis.
Nomen Arionum Siculas impleuerat vibes,
Captaq; erat Lyticis aufonis ora fontis.

40

Inde